

A gyümölcs Phala-jātaka (no. 54)

Ezt a történetet a Mester a Dzsétavana ligetben mesélte egy világi követővel kapcsolatban. Egyszer egy Szávatthiban lakó családfő a szerzetesi közösséget a Buddhával az élen meghívta, a kertjében leültette, rizskását adott nekik, majd arra kérte a kert őrét, hogy járjon körbe a szerzetesekkel, és adjon nekik mangót és más gyümölcsöket. Az őr körbement velük, és egy-egy fára felnézve pontosan megállapította, hogy melyik gyümölcs éretlen, félig érett, vagy már teljesen érett. A szerzetesek elmondták a Tathágatának, hogy a kert őre egy igazi gyümölcsszakértő. A Mester erre azt válaszolta, hogy nem csak ez a kertőr kiváló hozzáértő, hanem korábban is voltak hasonlóan tapasztalt szakértők, majd ezt a történetet mondta:

Egykor Benáreszben Brahmadata uralkodása idején, a Bódhiszatta vagyonos kereskedőcsaládban született újra. Mikor nagykorúvá vált, ötszáz szekérrel kereskedett. Egyszer egy nagy erdő közelébe érve annak szélén megállt, összehívta az embereket, és így szólt: „Ebben az erdőben mérgező fák vannak, ne egyetek semmilyen átlalatok korábban nem kóstolt levelet, virágot, vagy gyümölcsöt anélkül, hogy engem megkérdeznének.”

„Rendben” – bólintottak az emberek, majd elindultak az erdőbe.

Az erdő szélén, egy falu közelében volt egy *kimphala* fa,¹ melynek a törzse, ága, lombozata, virága, és gyümölcse mind a mangófához hasonló. Annak éretlen és érett gyümölcsei nemcsak színre és formára, hanem ízre és illatra is a mangóhoz hasonlítanak, ha pedig valaki beléjük harap, azonnal meghal, mintha *halāhala*² mérget nyelt volna.

Egyes mohó emberek, akik elől mentek, ezt mangófának vélték és gyümölcsöket ettek róla. Mások a gyümölcsöket a kezükben tartva várakoztak, hogy a karavánvezetőt megkérdezzék mielőtt megeszik azokat.

Mikor a karavánvezető odaért, megkérdezték tőle: „Nemes úr, megegyük ezeket a mangógyümölcsöket?”

A Bódhiszatta tudta, hogy az nem mangófa, és így óvta őket: „*Kimphala* fa ez a mangófa, ne egyetek róla!” Akik pedig már ettek belőle, azokat meghánytatta, a „négy édesség”-gel³ megittatta, és meggyógyította őket.

Korábbi időkben, amikor ennél a fánál emberek táboroztak le, és a mérges gyümölcsöket mangógyümölcsnek gondolva megették, mind meghaltak. Másnap a falubeliek arra járva meglátták a halottakat, lábukat megragadták, egy rejtett helyre dobták őket, és a kocsikkal együtt az összes holmijukat magukkal vitték.

1 A *kimphala* szó szerinti fordítása: „miféle gyümölcs?” Fordíthatjuk esetleg „gyanús gyümölcs”-nek is.

2 A Tejtenger köpülése során keletkezett, rendkívül erős, halálos mérég.

3 Ghí (tisztított vaj), méz, cukor és szezámolaj keveréke.

Azon a bizonyos napon is sietve odamentek a fához napkeltekor, azt remélve, hogy ökrök, szekerek, és javak részesei lesznek. Mikor azt látták, hogy az emberek jó egészségben vannak, megkérdezték tőlük: „Honnan tudtátok, hogy ez nem mangófa?”

Azok így feleltek: „Nem mi tudtuk, hanem a karavánvezetőnk.”

Akkor az emberek megkérdezték a Bódhiszattát: „Mester, minek köszönhetően tudad, hogy ez nem mangófa?”

„Két okból tudtam” - válaszolta, majd ezt a verset mondta:

Ez a fa könnyen mászható, a falutól sincsen messze,
Emiatt ismertem fel, hogy ez a fa nem jó gyümölcsű.

Miután a sokaságnak a tanítást megadta, biztonságban folytatta útját.

„Szerzetesek, így voltam korábban gyümölcsszakértő bölcs,” fejezte be a Mester a Tanítást, majd az összefüggést megmutatta, és a születéstörténetet [a jelennel] összekapcsolta: „Azok az emberek voltak a mostani buddhista közösség, a karavánvezető pedig én voltam.”

A fordítást készítők: Bordos Márton, Csiszár Esztella, Hársszegi Anita, Iván Csilla, Jarabin Boldizsár, Kósa Csilla Erika, Kutiné Hanzi Krisztina, Makrai György, Oláh Edina, Rákász Dávid, Salamon Anita, Tóth Zsuzsanna, Venyige Róbert

Vezetőtanár: Hidas Gergely

2024. június